

**INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT
REPUBLIKA E SHQIPËRISË**

**PROGRAMI I KURRIKULËS BËRTHAMË PËR SHKOLLAT E MESME TË
GJUHËVE TË HUAJA**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË FRËNGE

KODI: 3.2.11.B

**PROGRAMI I LËNDËS
GJUHË FRËNGE
PËR KLASËN E 11-të**

Koordinatori: ERIFILI HASHORVA

Redaktori:GAZMEND KRASNIQI

Përgjegjës sektori:MARITA HAMZA

TIRANË, KORRIK 2010

Programi i gjuhës frënge për klasën 11-të ka për qëllim të arrijë dhe të realizojë standardet e mësimdhënies, të mësimnxënies dhe të vlerësimit të nxënësit, në nivelin gjuhësor B1 sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian për Gjuhët.

Ky program synon aftësimin e nxënësve si përdorues aktiv, në përvetësimin dhe pasurimin e mëtejshëm të njohurive, shkathtësive e shprehive për përdorimin e gjuhës frënge si mjet komunikimi në situata të larmishme jetësore me të cilat ai mund të përballet, duke argumentuar qartë qëllimin e komunikimit dhe të përdorë gjuhën në përshtatje me statusin e bashkëfolësve të tij.

Mbështetur në filozofinë dhe në udhëzimet e Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët dhe në Kurrikulën Kombëtare të Gjuhëve Moderne për Arsimin Publik Parauniversitar, programi i klasës 11-të përfshin të gjitha njohuritë gjuhësore, ndërëndore dhe ndërkulturore të përfuara, duke nxjerrë në pah baraspeshën e njohjes së gjuhës frënge me nevojën e nxënësit për të thelluar këto dije dhe, njëkohësisht, për të rritur aftësitë e tij shprehëse në këtë gjuhë, drejt formimit të tij si përdorues i pavarur.

Programi ndërtohet mbi interesat dhe karakteristikat e grup-moshës dhe kontribuon në zhvillimin e pavarur, intelektual dhe socio-kulturor, të nxënësve., në mënyrë që ai/ajo të jetë i/e aftë të përballojë të nxënët gjatë gjithë jetës. Ai synon të zhvillojë të menduarit kritik dhe pavarësinë e nxënësit, në klasë e jashtë saj, duke nxitur forma të ndryshme të punës individuale dhe të asaj në grup.

Njohuritë e përfuara në këtë program, si pjesë përbërëse e kurrikulës së re, mundësojnë rritjen dhe forcimin e njohurive të nxënësit jo vetëm në gjuhën frënge, por edhe në lëndët e tjera, si, p.sh., në histori, arte, guidë turistike, gjuhë moderne, gjeografi, letërsi etj., duke i ndërthurur këto dije në mënyrë logjike. Kjo ndërthurje ndërëndore merr një dimension të ri në përpjekjen për të përfuor dije të qëndrueshme dhe të vazhdueshme, që përgatisin nxënës/in,-en, të përballet me studime të mëtejshme, si dhe me punësimin brenda ose jashtë vendit.

Programi i gjuhës frënge për klasën 11-të është konceptuar dhe përpiluar në mënyrë të tillë që, me anë të dijeve që nxënës/i,-ja, merr gjatë procesit mësimor, të zhvillojë personalitetin e tij/saj, duke rritur besimin dhe ndjenjën e përgjegjësisë ndaj vetes dhe shoqërisë.

1. SYNIMI I LËNDËS

Në këtë fazë të formimit, synimi i gjuhës së huaj është të pasurojë aftësitë e fituara në nivelet e mëparshme, në mënyrë që nxënës/i,-ja të arrijë të konsolidojë nivelin B1, duke u aftësuar gjithnjë e më shumë si një përdorues i pavarur i gjuhës. Në këtë nivel synohet që nxënës/i,-ja të bëhet sa më i pavarur. Nxënës/i,-ja në këtë nivel duhet të jetë i aftë:

- të përpunojë informacionin e marrë duke ia përshtatur interesave të tij të përdorimit.
- t'u përgjigjet situatave të parashikuara të jetës së përditshme, si dhe situatave të tjera të veçanta duke vendosur lidhjet e tij me situatën dhe bashkëfolësin
- të ushtrohet në veprimtari individuale, dhe të punës në grup për arritjen e objektivave të nxënët;
- të zhvillojë më tej aftësinë komunikuese dhe përdorimin e njohurive gjuhësore në situata praktike të jetës së përditshme;
- të forcojë ndërveprimin në situata reale dhe jashtëshkollore, lidhur me tematikën e trajtuar në situatat mësimore;

- të thellojë njohuritë gjuhësore, perceptuese dhe shprehëse, përmes të cilave ai zgjeron njohuritë për botën dhe, në të njëjtën kohë, formohet intelektualisht.

2. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHËM

Programi i gjuhës frënge për klasën 11-të ka si objektiv të përgjithshëm të pasqyrojë dhe të ndërthurë njohuritë e gjuhës frënge me njohuritë e lëndëve të tjera, duke zhvilluar te nxënësi:

- Gjatë procesit të të nxënimit të gjuhës së huaj, nxënës/i,-ja të zotërojë aftësi leksiko-gramatikore dhe kulturore, për të ndërtuar një personalitet gjithnjë e në rritje në përgjigje të kërkesave shtruar nga Kuadri Evropian i Referencave si dhe dokumentet bazë nënshkruar nga MASH.
- Të përvetësojë një nivel të mirë gjuhësor duke realizuar një ndërveprim, shkëmbim komunikativ në situata të ndryshme.
- Të shfrytëzojë dhe pasurojë materialet burimore të të mësuarit duke krahasuar, argumentuar dhe mbajtur qëndrim rreth tematikës, problematikave që trajtohen.
- Të ndërthurë njohuritë e përfutuara në fushat e tjera të nxënimit duke perfeksionuar njëkohësisht të katër aftësitë e të nxënimit të gjuhës së huaj.
- Të zhvillojë aftësinë për të ndërthurur sa më mirë kategoritë e njohurive të përgjithshme me ato specifike në përputhje me shprehitë individuale të nxënësit.
- Të zhvillojë aftësinë për të vënë në dukje, krahasuar dhe bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme, si dhe për t'ju përshtatur atyre në situata të caktuara të komunikimit ndërkulturor.
- Aftësinë e të menduarit në mënyrë krijuese dhe kritike duke konsoliduar shprehitë dhe/ose proceset e të menduarit kritik dhe krijues.

3. OBJEKTIVA

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi: Objektivat sipas standardit në komunikim aftësojnë nxënësin/-en me aktet e komunikimit dhe rëndësinë e tyre. Kjo i jep nxënësit nxënëses elementët bazë të komunikimit si ato leksiko-gramatikore që lidhen me rregjistrin e gjuhës, fushën e përdorimit, elementë etiko-emocionalë që lidhen me gjetet, traditën, pasthirmat; elementë të rëndësishëm në sigurimin e funksioneve ndërvepruese të komunikimit. Në këtë nivel nxënës/i,-ja si përdorues i pavarur shprehet thjesht, qartë, jep dhe kërkon sqarime.

	Objektiva
Komunikimi	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të njohë monumente të artit, personalitete, ngjarje me rëndësi të madhe historike duke i vendosur

	<p>ato në kuadrin historik dhe kohor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • të flasë për shijet e të rinjve, tregun, çmimet, modën, duke shtuar në çdo çast natyrshëm qëndrimin dhe fjalën e tij për problemet në fjalë • të miratojë, të diskutojë, të kundërshtojë • të bëjë hipoteza, të shprehë pëlqime dhe mospëlqime • të kërkojë dhe japë leje, të nxisë a të pengojë një veprim të caktuar • të shprehë dëshira dhe keqardhje, të urojë • të falë dhe kërkojë falje • të kërkojë shpjegime, të kërkojë ndihmë, të bëjë falenderim
Veprimtaritë e komunikimit	<ul style="list-style-type: none"> • të prezantojë veten dhe të tjerët sipas situatave të ndryshme, në mënyrë të nuancuar (formale, zyrtare, miqësore, etj), • të shprehë ndjenjat (gëzim, keqardhje, zemërim...), • të kërkojë /të japë informacion, • të komentojë një fakt (të argumentosh, të krahasosh, etj), • të hartojë një hipotezë (ta konfirmojë, ta mohojë), • të shkruajë një letër zyrtare (një CV, letër-kërkesë, letër motivimi, etj), • të shprehë opinione pozitive/negative mbi diçka, mbi dikë, • të bindë, të argumentojë, të japë këshilla, • të dijë të nisë, të mbajë, të mbyllë një bisedë, • të shprehë pëlqime, shije, etj.

b) Objektiva sipas standardit në kulturë

Përshkrimi. Objektivat e standardeve në këtë fushë parashikojnë një shkallë më të lartë të ndërgjegjësimit kulturor, duke vënë theksin në administrimin e aftësive ligjërimore në ndërveprimin gjuhësor dhe kulturor.

	Objektivat
Kultura	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përdorë gjuhën frënge në mënyrë të drejtë

	<ul style="list-style-type: none"> • të përdorë forma të ndryshme gjuhësore dhe kulturore, si p.sh., regjistër të përshtatshëm për një situatë, audience dhe qëllim të caktuar (zyrtare, miqësore, konfidenciale, normale, informale etj); • të përdorë strategjitë e duhura të të nxënës që ai/ajo të zgjerojë më tej kompetencat e tij/saj socio-linguistike dhe socio-kulturore; • të thellojë njohuritë e tij/saj mbi personalitete të ndryshme të kulturës frënge, si dhe të ngjarjeve të ndryshme me karakter njohës dhe formues në fushën e gjeografisë, historisë, ekonomisë, politikës, etj; • të përdorë saktë shenjat jashtëgjuhësore, si p.sh., gjestet, qëndrimi në ligjërim, etj, që përcaktojnë pozicionin e bashkëfolësve në bashkëbisedim; • të motivojë shijet dhe zgjedhjet e të rinjve mbi tregun, çmimet, modën, shkollën, jetën, të ardhmen etj, duke bërë krahasimin me ato të kulturës frënge; • të komentojë mbi vlerat e një filmi, drame, koncerti apo vepër letrare, duke i analizuar dhe krahasuar elementet e tyre në sjelljen e personazheve;
--	--

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Përshkrimi: Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor aftësojnë nxënës/in,-en të përdorë elemente gjuhësore si përdorues i pavarur në situata të ndryshme duke përdorur gjithë aftësitë gjuhësore ,strukturat gramatikore, rendin e fjalëve, raportet mes kategorive të ndryshme gramatikore dhe ndërvarësinë e tyre reciproke në ligjërim. Nxënës/i,-ja në këtë nivel shprehë qartë me struktura të thjeshta por të ndërtuara mirë, përshtat mirë elementët morfologjikë dhe ato sintaksorë në fjali.

Kjo linjë aftëson nxënës/in,-en të prodhojë elementë gjuhësore që i përkasin nivelit B1. Të gjithë nxënës/it,-et arrijnë një formim gjuhësor që lejon jo vetëm njohjen e strukturave gjuhësore të nevojshme për një komunikim të lirshëm, por edhe një përdorim sa më aktiv dhe pragmatik të gjuhës. Në këtë nivel bëhet rimarrja dhe përpunimi i njohurive gramatikore të përfutuara si dhe integrohen struktura të reja gjuhësore, më të ndërlikuara që lejojnë një komunikim më të nuancuar. Nxënës/it,-et në këtë nivel njohin mirë sistemin gramatikor, morfologjiko-sintaksor që u lejon të shprehen lirshëm, pa ose me pak gabime, me koherencë dhe me një rrjedhshmëri të mirë.

	Objektiva
Elemente gramatikore	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <p>Elementëve morfologjikë të:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohëve të përbëra (përshtatja në fjali të përbëra,e kohëve të së kryerës),

	<ul style="list-style-type: none"> • mbiemrave dhe përemrave dëftorë, pronorë, të pakufishëm Përemrave lidhorë, • mënyrës lidhore e tashme dhe e shkuar, • trajtave të shkurtra të përemrave vetorë (vendi i tyre, funksioni), • ligjëratës së zhdrejtë, • formave foljore (veprore dhe pësore), • mënyra dhe fjalia kushtore, • elementëve sintaksorë, • artikulorët (konektorët) logjikë, • fjalitë e nënrenditura (ndërtimi dhe funksionet), • elementë të koherencës dhe të kohezionit.
--	--

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektiva
Të dëgjuarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të ndjekë përgjithësisht një bisedë, • të kuptojë pikat themelore kur përdoret një gjuhë e qartë dhe standarde e nëse bëhet fjalë për tema që lidhen me individualitetin e tij, me punën, shkollën, interesat e tij, • të kuptojë thelbin e një numri emisionesh, në radio e televizion mbi aktualitetin dhe tema që i interesojnë nëse flitet relativisht ngadalë dhe qartë, • të ndjekë me pak sforcim pjesën më të madhe të një bisede autentike bërë në praninë e tij, • të kuptojë detaje nga një ligjërime në gjuhë standarde, • të kuptojë idetë kryesore të një ligjërimi të ndërlikuar në brendi dhe formë, mbi një temë konkrete, • të ndjekë një argumentim apo debat mbi një temë të njohur dhe të strukturuar qartë.
Të lexuarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të lexojë një tekst mjaft të gjatë që lidhet me interesat e tij me një nivel të kënaqshëm kuptimi, • të përshkojë me lexim gjithashtu një tekst për të gjetur aty një informacion që kërkon si dhe mund të mbledhë informacione që i interesojnë nga tekste të ndryshëm për të përmbushur një detyrë specifike,

	<ul style="list-style-type: none"> • të informohet rreth problemeve dhe ngjarjeve të aktualitetit duke duke shprehur qëndrimin rreth tyre.
Të folurit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të komunikojë me një farë sigurie mbi tema të njohura, të zakonshme ose të ndryshme nga interesat e tij, • të shkëmbejë në mënyrë të pavarur, të verifikojë dhe konfirmojë informacione, • të përballojë jo vetëm situata të zakonshme, por edhe të paparashikuara duke realizuar, një ndërveprim, një komunikim me folës vendas (francezë), duke sjellë një informacion konkret, • të përballojë një debat duke identifikuar qartë argumentat në mbështetje apo kundër pikpamjes së tij / saj, • të shprehë mendimet e tij / saj me saktësi dhe të prezantojë bindshëm argumentet e veta, • të shtrojë qartë një çështje problem duke arsyetuar rreth shkakut dhe pasojës, si dhe duke vlerësuar avantazhet dhe disavantazhet e qasjeve të ndryshme,” • të raportojë informacione dhe argumente nga një numër burimesh si dhe të arrijë në përfundimet e duhura, • të bëjë përshkrime dhe prezantime, të qarta dhe të detajuara, duke parashtruar idetë e rëndësishme dhe duke i mbështetur me shembujt e duhur.
Të shkruarit	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shkruajë në mënyrë të pavarur tekste që lidhen me interesat dhe temat e përditshme sipas një skeme koherente ku artikulesit logjikë lejojnë ndarjen në paragrafe dhe një shkrim linear të bashkërenduar, • të shkruajë letra personale , të përshkruajë përvojat apo të argumentojë kërkesat e tij, • të shkruajë përmbledhje artikujsh për tema të përgjithshme dhe të vlerësojë informacionin përkatës, • të përmbledhë informacione dhe argumente nga burime dhe t'i vlerësojë ato, • të shkruaj për ngjarje dhe përvoja të vërteta ose të stisura, në mënyrë të detajuar dhe lehtësisht të qarta e të kuptueshme, • të shkruajë një përmbledhje të shkurtër rreth një filmi apo libri, ku të shprehë edhe qëndrimin rreth tyre, • të raportojë mbi lajmet e ditës, duke shprehur qëndrimin rreth tyre.

5. KËRKESA TË GJUHËS FRENGE NDAJ LENDEVE TE TJERA

Programi i gjuhës frënge për klasën 11-të bazuar në Kurrikulën Bërthamë të shkollës së Gjuhëve të huaja, siguron një integrimin ndërlëndor, duke e shfrytëzuar atë për aftësimin në rritje të nxënësve në përdorimin e njohurive gjuhësore, në përgjithësi dhe të katër aftësive gjuhësore (dëgjimit, leximit, të folurit dhe të shkruarit), në veçanti.

Konceptet gramatikore, nocionet leksikore trajtohen e mësohen në kontekste të caktuara brenda programit të gjuhës së huaj, por të lidhura pazgjidhshmërisht me njohuri, tematika të parashtruara në programet e tjera lëndore, si dhe dokumente të tjerë burimorë të përdorura në procesin e edukimit.

Shpjegimit të strukturave gjuhësore, studimit të familjeve leksikore të fjalëve, origjinës së tyre u shërben studimi i krahasuar i gjuhëve, dhe strukturave duke krahasuar respektivisht struktura të gjuhës amtare, gjuhës frënge që studiohen në gjuhën frënge.

Studimi i dokumenteve burimorë të çdo natyre, gjykimi për materialin dhe idetë që këto dokumente paraqesin, kontekstin historik, problematikën dhe autorin na çojnë drejt një ndërveprimi mes gjuhës së huaj dhe historisë, sociologjisë, letërsisë:

- Njohuritë që merren në gjuhën frënge dhe në matematikë ndërthuren kur përdoren shifrat, numrat dhe veprimet matematikore në interpretimin e disa të dhënave në përqindje, në diferencë, etj.
- Njohuritë që merren në gjuhën frënge dhe në shkencat e natyrës si në biologji, kimi, fizikë reflektohet në trajtimin e temave rreth funksionit të trupit të njeriut, të ekosistemit, të reaksioneve kimike, si dhe të zbatimit të ligjeve të fizikës.
- Në lëndën e TIK-ut, nxënës/i,-ja aftësohet të përdorë internetin, e-mailin, programe të ndryshme që e ndihmon atë të eksplorojë të rejtat mbi botën që e rrethon, si dhe vendos komunikim me bashkëmoshatarët e tij/saj.
- Njohuritë që ai/ajo merr nëpërmjet artit dhe kulturës frënge gjejnë shprehjen e tyre në aktivitetin dhe kontributin e personaliteteve në fushën e sportit, muzikës, modës dhe pikturës.
- Njohuritë e shkencave sociale si të sociologjisë, të filozofisë ndihmojnë nxënësin për të formuluar drejt idetë si dhe për të mbajtur qëndrim ndaj dokumenteve burimorë që studiohen në klasë.
- Tema, si marrëdhëniet familjare, marrëdhëniet në shkollë, marrëdhëniet në komunitet, si dhe qëndrime etike të caktuara të cilat vihen në zbatim përmes projekteve ndërkurrikulare ndërthuren gjatë procesit të mësimdhënies/nxënies së gjuhës së huaj.

6. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Ky program është një dokument zyrtar i detyrueshëm për t'u zbatuar nga përdoruesit e tij (mësues, nxënës etj).

Programi lëndor është vetëm një pjesë e tërësisë së dokumenteve zyrtarë të cilat janë të detyrueshme për t'u zbatuar në lëndën e gjuhës frënge për shkollën e mesme të gjuhëve të huaja. Dokumentet e tjera miratuar nga MASH për arsimin parauniversitar si dhe standardet e fushës kurrikulare ku kjo lëndë bën pjesë ndihmojnë në kuptimin dhe zbërthimin e programit.

Tërësia e dokumenteve zyrtarë (korniza kurrikulare, standardet e fushës së të nxënit dhe programi lëndor) të zbatohen më së miri në dobi të nxënësve, mësuesit duhet të njohin thellë programet lëndore të lëndës së gjuhës frënge për klasën paraardhëse dhe klasat pasardhëse për të përcaktuar objektiva realë sipas kërkesave të Kurrikulës dhe kuadrit Evropian të Referencave.

A. Objektivat

Bazuar në orientimet mbi objektivat e arritjeve në procesin mësimor është e rëndësishme që mësuesi të përshtatë veprimtarinë mësimore në vartësi të niveleve të ndryshme në klasën e gjuhës.

Objektivat e programit janë për të gjithë nxënësit dhe janë detyrim për përdoruesit e programit. Kjo do të thotë se që të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë çka përshkruhet tek objektivat. Realizimi i objektivave në tema, kapituj, njësi dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit. Të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë mbi një dokument autentik.

Në një nivel të ulët mësues/i,-ja i kërkon nxënës/it,-es thjesht të evidentojë personazhet dhe idetë e paraqitura në dokumentin burimor. (psh. të evidentojë në dokumentin e paraqitur atë çfarë ai sheh si dhe mesazhin që ai përcjell).

Në një nivel më të lartë ai u propozon nxënësve në grup të tregojnë në mënyrë të përmbledhur, se çfarë është shprehur në dokumentin burimor duke vendosur atë në një kuadër kohor të caktuar si dhe në problematikën që përfaqëson.

Për një nivel më të avancuar mësuesi u propozon nxënësve më të mirë të nxjerrin konkluzione dhe të formulojnë qëndrimet, idetë e tyre rreth dokumentit në fjalë, duke vënë në dukje problematikën e trajtuar si dhe zgjidhjet e mundshme karshi problemit të trajtuar.

B. Orët mësimore

Programi i gjuhës frënge për klasën e 11-të, është strukturuar në linja që vijnë njëra pas tjetrës, por nuk do të thotë se mësimdhënia-mësimnxënia duhet të zhvillohet në këtë renditje gjatë vitit shkollor.

Sasia e orëve mësimore për secilën linjë është rekomanduese. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetorë të lëndës, por janë të lirë të ndryshojnë me 10-të% (shitesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën linjë.

Domethënë, mësuesi mund të vendosë të përparojë më ngadalë kur ve re se nxënësit hasin vështirësi të veçanta në përmbushjen e objektivave të kapitullit, por mund të ecë më shpejt kur ata demonstrojnë një përvetësim të kënaqshëm.

Në programin e lëndës së gjuhës frënge, afërsisht 70% e orëve mësimore totale janë për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe 30% e tyre janë për rimarrjen dhe përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha frënge për klasën 11-të zhvillohet me 4 orë mësimore në javë (**36 javë x 4 orë = 144 orë vjetore**). Gjatë shtjellimit linear të lëndës në tekst (në unitete e njësi mësimore) linjat dhe nënlinjat ndërthuren me njëra tjetrën. Mësuesi është i lirë të bëjë kombinimin e tyre brenda një uniteti ose një njësie mësimore, pavarësisht renditjes të shpërndarjes së orëve për sa vijon:

Komunikimi dhe formimi kulturor zë 110 orë, të cilat ndahen sipas nënlinjave që i përgjigjen **60 orë** mësimore për *Kulturën dhe komunikimin* (nga të cilat 70% e tyre që përbëjnë 42 orë do të jenë për trajtimin e lëndës së re, ndërsa 30% e tyre që përbëjnë 18 orë do të shërbejnë për përpunimin e njohurive: me përpunim do të kuptojmë p.sh., përforcimin e informacionit të marrë në temat përkatëse apo ushtrime për mendimin kritik rreth këtij informacioni) dhe **50 orë** për *Aktet dhe funksionet e komunikimit* (nga të cilat 70% e tyre që përbëjnë 35 orë mësimore që shërbejnë për njohuritë e reja, ndërsa 30% e tyre d.m.th. 15 orë mësimore do të përdoren për përpunimin e njohurive. Në këtë linjë mësuesi bën përpunim njohurish për integrimin tërësor të lëndës d.m.th. ai jep detyra komplekse ku pasqyrohen njohuritë e përfuara sipas linjave dhe nënlinjave në një unitet.)

Formimi gjuhësor zë 34 orë. Janë kryesisht orë në të cilat mësuesi shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore gramatikore e leksikore (nga të cilat 70% e tyre që përbëjnë 24 orë mësimore për trajtimin e strukturave të reja, ndërsa 30% e tyre që përbëjnë 10 orë do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforcimin e tyre).

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen e njohurive bazë (konceptet themelore);
- testimin e njohurive bazë;
- integrimin e njohurive të reja të lëndës me njohuritë e fituara më parë;
- integrimin e aftësive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (ndonëse këto integrame do të përshkojnë zhvillimin e çdo ore mësimore, gjatë përpunimit u duhet kushtuar kohë e posaçme);
- përsëritjen vjetore;
- testimin vjetor (nuk është i detyruar).

Gjatë përpunimit të njohurive duhet t'u kushtohet kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme, si: të komunikimit, të menazhimit të informacionit, të zgjidhjeve problemore dhe të të menduarit kritik e krijues;
- aftësive gjuhësore, të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit dhe të shkruarit;

- formimit të qëndrimeve, si: qëndrimi etiko-social, qëndrimi gjatë punës në grupe të vogla nxënësish etj.

Në orët mësimore që i përkasin përpunimit të njohurive, mësues/i,-ja zhvillon edhe tema me nismën e tij/saj ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të nxiten nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Gjatë orëve të përpunimit të njohurive, nxënësve duhet t'u krijohet mundësia të punojnë detyra tematike e projekte kurrikulare, të zgjidhin situata problemore nga jeta etj. Pjesë e përpunimit të njohurive është rishqyrtimi vjetor, i cili ka për qëllim të nxjerrë në pah dhe të përforcojë konceptet e metodat themelore të kësaj lënde.

Programi i klasës së 11-të orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të mësimnxënies së gjuhës frënge në nivelin B1. Realizimi i orëve të përgjithshme 144 orë në vit është sa i detyrueshëm aq edhe elastik. Është i detyrueshëm sepse duhen zhvilluar të gjitha orët e planifikuara deri në fund të vitit shkollor, është elastik sepse shpërndarja përgjatë vitit dhe mbushja me material mësimor është kompetencë e mësuesit të gjuhës frënge. P.sh. 10% e orëve mësuesit janë të lirë t'i përdorin sipas nevojave të arritjes së objektivave.

Metoda dhe strategji të mësimdhënies/nxënies

Për të drejtuar me kujdes procesin e mësimdhënies, për të arritur rezultate progresivisht në ngjitje është e domosdoshme që mësuesi të drejtojë me kujdes të nxënit, progresin në mësimin e gjuhës së huaj, të ngjallë me anë strategjive dhe metodologjisë ndërgjegjësimit dhe dinamikë në procesin e të nxënit.

Gërshetimi i objektivave specifike pa neglizhuar asnjërën nga aftësitë gjuhësore përbën një detyrim për mësuesin në zbatim të programit dhe të gjithë dokumentacionit të nënshkruar nga MASH për arsimin parauniversitar, për pasojë gërshetimi i metodave dhe teknikave përbën një domosdoshmëri në realizimin e orës së mësimin dhe arritjen e objektivave mësimore.

Në këtë nivel gjuhësor zbatohen të gjitha strategjitë për katër aftësitë gjuhësore, por ato përshkallëzohen nga niveli në nivel në varësi të objektivave.

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime gjatë dëgjimit;
- të klasifikojë çështjet që dëgjon;
- të përqendrohet e të zbulojë detaje specifike;
- të arsyetojë mbi bazë të asaj që dëgjon;
- të përdorë njohuritë e tij/e saj të mëparshme;
- të bëj lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit pamor;
- të përqendrohet te kërkesa e dëgjimit;
- të vërë qëllime dhe objektiva për zhvillimin e aftësisë së dëgjimit;
- të përpiqet që gjatë dëgjimit të kuptojë referencat kulturore, jo të njohura për të, duke përdorur kontekstin, për të hamendësuar kujt ato i referohen.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- t'i kërkojë folësit përsëritje, në rast moskuptimi;
- të mos ndalojë plotësisht ligjërimin, kur nuk di një fjalë ose shprehje, por të përdorë shprehje e fjalë të njohura;
- të përdorë shprehje tipike te gjuhës frënge, me qëllim që të fitojë kohë për gjetjen e fjalës së duhur;
- të përsërisë një pjesë të asaj çka thotë bashkëfolësi, për të miratuar se biseda ndërmjet tyre po përcillet në mënyrë të drejtë kuptimore;
- të pyesë bashkëbiseduesin për të bërë të qartë atë që është thënë.

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të kërkojë të dhëna që e ndihmojnë për të parashikuar përmbajtjen e tekstit, si: figura, titulli i mësimit, dy rreshtat e parë të mësimit;
- të lexojë tekstin dhe të nxjerrë kuptimin e fjalëve të panjohura në kontekst;
- të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të hamendësojë përgjigjet e mundshme;
- të gjejë përgjigjet e pyetjeve në tekst, duke përcaktuar paragrafin që u përket pyetjeve;
- të lexojë tekstin dhe të nxjerrë kuptimin kryesor dhe detajet përkatëse;
- të mbajë shënime gjatë një bisede ose diskutimi, për të përmbledhur mendimin e tij.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime për informacionin që i duhet të përfshijë në detyrën e caktuar;
- të planifikojë paragrafët, duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf;
- të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës, si: shembuj, sqarime etj.;
- të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse;
- të redaktojë shkrimin e tij ose të këmbëjë punën e tij me atë të shokut.

Parime për zbatimin e programit

Ky program është një dokument zyrtar i detyrueshëm për t'u zbatuar nga përdoruesit e tij dhe bazohet në parimet e mëposhtme:

Demokratizimin dhe modernizimin e orës së mësimit dhe mardhënjeve në klasë duke vendosur nxënës/in,-en në qendër të mësimit/nxënies. Për të arritur këtë është e domosdoshme: demokratizimi i orës së mësimit, i shprehur me lirinë e fjalës e të mendimit i cili bën të mundur krijimin e një mjedisi të ngrohtë, interaktiv në shërbim të mësimit, si dhe përdorimi i teknologjisë në orën e mësimit duke respektuar kërkesat e [rogramit dhe udhëzimet e MASH.

Krijimi i mjedisit të të nxënit

Krijimi i një mjedisi gjuhësor motivues konkurues, dhe miqësor, rrit rezultatet e mësimdhënies/nxënies. Organizimi i diskutimit të lirë, respekti ndaj fjalës përbën një ndër faktorët nxitës të ligjërimit dhe komunikimit ndërveprues në klasën e gjuhës së huaj.

Organizimi i klasës

Mësues/i,-ja dhe nxënësit bashkëpunojnë për organizimin e mësimdhënies/nxënies. Për ta lehtësuar mësimdhënien/nxënien, mësues/i,-ja gjen mënyra frytdhënëse për të organizuar veprimtaritë komunikuese, siguron dhe sugjeron materiale burimore për nxënësit etj. Mësues/i,-ja i qartëson nxënësit dhe merr mirëkuptimin e tyre për atë çfarë ndodh në klasë. Kjo nënkupton sqarimin e rregullave të radhës së punës dhe përgjegjësi të nxënësve në procesin e kryerjes së veprimtarive. Mësues/i,-ja sugjeron dhe siguron përdorimin e mjeteve audiovizuale, elektronike dhe ndihmon nxënës/in,-en në përdorimin e formave të ndryshme të teknologjisë informative brenda dhe jashtë klase. Ai/a jo jep nxënësve epërsitë në përputhje me moshën dhe kërkësat shkollore.

Të mësuarit bashkëveprues

Mësues/i,-ja krijon kushtet për realizimin e mësimit në mënyrë bashkëkohore, duke realizuar veprimtari në grupe apo çifte, duke siguruar jo vetëm ndërveprimin gjuhësor por dhe një bashkëpunimin mes nxënësve për realizimin e veprimtarive në klasë. Bashkëpunimi i bën nxënësit më të lidhur me njërin tjetrin por gjithashtu dhe më të pavarur në shprehjen e mendimit të tyre dhe respektimin e ideve të të tjerëve.

Përdorimi i gjuhës në klasë

Në nivelin gjuhësor B1, nxënësi është më i formuar nga ana gjuhësore e kulturore dhe është i gatshëm të përdorë gjuhën frënge në situata të larmishme komunikimi për veprimtari që lidhen me kontekstin e veprimtaritë e tij.

Të mësuarit e gramatikës

Në kuadër të respektimit të Kuadrit të Referencave për Gjuhët, njohuritë gjuhësore dhe veçanërisht ato gramatikore janë në shërbim të funksionit komunikativ të gjuhës, cilësia e të cilit varet nga saktësia gramatikore dhe rrjedhshmëria gjuhësore gjatë ligjërimit me shkrim dhe me gojë.

Qortimi i gabimeve

Programi i gjuhës frënge për klasën e 11-të pasqyron më së miri mënyrën e korrigjimit të gabimeve. Niveli B1 parashikon që nxënësit të aftësohen që të vetë korrigjohen ose të korrigjojnë njëri-tjetrin, dhe të mësojnë prej gabimeve që ata bëjnë. Shpesh mësues/i,-ja shënon gabimet e përsëritura dhe, kur është e nevojshme, dhe i korrigjon ato, duke i qartësuar dhe duke përdorur format e sakta gjuhësore në strukturë për të formuar tek nxënësin shprehje për strukturën e dhënë.

Puna e diferencuar me nxënësit

Në kushtet e mësimdhënies së gjuhës së huaj në shkolla kombëtare të profilit gjuhësor mësuesi i gjendur para nxënësish me prejardhje krahinore domethënë karakteristika fonologjike

të ndryshme, me prirje dhe dëshira të larmishme, me temperamente dhe interesa të shumëllojshme duhet të konceptojë në punën e tij edhe një dimension të punës së diferencuar, me grupe dhe me nxënës të veçantë.

Një nga metodat e punës për të siguruar ndërveprimin në mësimin e gjuhës së huaj është puna në grupe, në të cilën mësuesi duhet të konceptojë veprimtari të larmishme që tërheqin vëmendjen e interesat e grupeve dhe nxënësve të veçantë duke iu përshtatur veçorive dhe interesave të tyre. Duke synuar objektiva të arritjeve gjithnjë në rritje mësuesi duhet të konceptojë detyra të larmishme me shkallë vështirësie në rritje duke dhe vlerësuar nxënësin në progres.

Për të realizuar një ndër objektivat e kurrikulës sonë kombëtare integrimin ndërlëndor në procesin mësimor mësuesi motivon gjithashtu nxënësit e përparuar nëpërmjet veprimtarive shtesë, si dhe përzgjedhjes së materialeve autentike, nxitjes së veprimtarive kulturore me bazë gjuhën e huaj si recitime, vënie në skenë të pjesëve të ndryshme në gjuhë të huaj, ekspozita etj. Duke konsideruar formimin plurilinguist në edukimin e nxënësve në shkollën e gjuhëve të huaja si pjesë përbërëse e edukimit në shkollën e gjuhëve të huaja, mësuesi nxit studimin, krahasimin mes strukturave gjuhësore të veçanta. Nxënësit e përparuar mund të sjellin një kontribut të konsiderueshëm nëpërmjet transferimit të njohurive të tyre nga gjuha dhe kultura amtare në gjuhën dhe kulturën e huaj dhe anasjelltas.

Mësuesi bashkërendon punën për veprimtari paralele me mësuesit e gjuhës amtare dhe gjuhëve të tjera simotra duke motivuar veprimtari dhe detyra të pavarura të nxënës/it,-es në mënyrë individuale apo grup për realizimin e projekteve të ndryshme kurrikulare.

7. VLERËSIMI

Vlerësimi i mbështetur në objektivat e programit lëndor nuk ka qëllim të vetëm vlerësimin e njohurive të nxënësit por mbi të gjitha përparimin e tij për arritjen e objektivave të programit mësimor.

Çdo veprimtari e akt komunikimi duhet të vlerësohet në kuadrin e arritjeve të nxënësit në mënyrë që hap pas hapi të realizohen objektivi i përgjithshëm dhe ato specifike për mësimin e gjuhës së huaj në përputhje me kornizën kurrikulare dhe Kuadrin Evropian të Referencave për Gjuhët si dhe dokumentacionin e MASH. që jo vetëm përshkrijnë gjithë procesin mësimor, por shërbejnë për përmirësimin e këtij procesi.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënës/in,-en për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program. Vlerësimi duhet t'i përmbahet vetëm standardeve që përkojnë me nivelin B1 të parashtruara në program.

Vlerësimi nuk përfshin vetëm realizimin e standardeve rreth njohurive dhe aftësive, por edhe qëndrimet e nxënësve, si p.sh. qëndrimet etiko-sociale në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti vlerësimi si një nga aspektet përbërës të këtij programi siguron:

- një matje të vazhdueshme të ecurisë së nxënës/it,-es në gjuhën frënge;
- një informacion për rivlerësim të përmbajtjes lëndore dhe të metodave të mësimdhënies, si dhe cakton detyrat për të ardhmen;
- një plan pune për përmirësim e njohurive të nxënës/it,-es;

Vlerësimi i nxënësit nuk ka për qëllim të vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj. Vlerësimi kalon përmes disa etapave të cilat përfshijnë kontrollin, matjen dhe vlerësimin.

Kontrolli lidhet me rrugën e përfutimit të informacionit mbi atë që ka arritur dhe atë që nuk ka arritur nxënësi gjatë të mësuarit. Kontrolli realizohet në forma të ndryshme dhe në çdo moment të të mësuarit.

Matja shpreh rezultatin e kontrollit krahasuar me kushte, me kritere, standarde të caktuara paraprakisht dhe paraqitet në pikë, përqindje etj. Duhet thënë se jo çdo kontroll përfundon me matje.

Vlerësimi lidhet me vendosjen e vlerës me anë të notës, shprehjes me fjalë (shumë mirë, mjaftueshëm etj.) në përputhje me gjykimin sasior, cilësor që rezulton nga kryerja e matjes.

Përdormi i formave të kontrollit të Tipit DELF të jetë në qendër të kontrollit duke kontrolluar njëherazi të gjitha aftësitë e të nxënës në gjuhë të huaj në vartësi të nivelit të dijeve për nxënës e grup nxënësish të veçantë. Për orientim të përdoren testet dhe format e testeve të përdorura nga autorët e teksteve në brendësi të vetë tekstit bazë .

Korrigjimi i gabimeve ti shërbejë së pari procesit të nxënës duke synuar shpjegimin, aplikimin e drejtë të çdo dije leksiko-gramatikore dhe më pas vlerësimin e njohurive, dijeve të përfuturara.

Për të formuar njohuri të qëndrueshme tek nxënësi krahas larmisë së metodave dhe strategjive në procesin e mësimdhënies/nxënies është e rëndësishme përdorimi i formave të larmishme në procesin e vlerësimit.

Vlerësimi i dijeve (ose i niveleve), ku përfshihet vlerësimi i objektivave specifike. Ky vlerësim ka lidhje me atë çka është mësuar gjatë një jave, muaji ose semestri, pra me punën që është bërë me tekstin dhe programin. Vlerësimi i dijes është i bazuar në orën e mësimit. Kështu ai i përgjigjet një vështrimi të brendshëm. Ky lloj vlerësimi është pozitiv për faktin se është më afër përvojës së nxënës/it,-es

Vlerësimi i kapaciteteve (ose i zbatimit të aftësive ose i performancës), që është vlerësimi i asaj çka nxënësit mund të bëjnë ose dinë në raport me zbatimin e saj në jetën e përditshme dhe i lejon secilit të pozicionohet aty ku e meriton, pasi rezultatet janë më se të dukshme. Vlerësimi mund të bëhet individual ose në grup, në klasë ose jashtë saj.

Vlerësimi me shkrim dhe me gojë klasifikohet në:

Vlerësim formues, me anë të të cilit merret informacion rreth asaj që është arritur nga nxënës/i,-ja në formimin e tij/saj gjuhësor, në përputhje me objektivat e caktuar.

Vlerësim diagnostikues, i cili bëhet në mënyrë të vazhdueshme, për të marrë informacion rreth përgatitjes ditore dhe përvetësimit të materialit gjuhësor të dhënë më parë. Ai, gjithashtu,

jep informacion për efektivitetin e të nxënës dhe ndihmon në ecurinë e mëtejshme të mësimdhënies/nxënies.

Vlerësim i planifikuar, mbi bazën e realizimit të objektivave të nënlinjave, pra në bazë kapitulli. Ky vlerësim bëhet me notë dhe realizohet në fund të çdo mësimi përsëritës.

Vlerësim motivues, ndihmon për të nxitur dëshirën e nxënës/it,-es për mësimin e gjuhës frënge. Ky vlerësim është i vazhdueshëm dhe gjatë gjithë procesit mësimor, Mësuesi realizon këtë lloj vlerësimi duke gjetur shprehjet e duhura motivuese si psh Mirë, shume mirë etj dhe duke përdorur materiale që nxisin vlerësimin motivues të nxënësit psh Përgatitja e dosjes së arritjeve të nxënësit si pjese e Portofolit Evropian të Gjuhëve, ku ai vendos certifikata, provime, projekte, dëshmi etj që provojnë ecuri të tij në gjuhë.

Vlerësim përfundimtar, që është vlerësim me notë e që finalizon arritjet e objektivave të linjave dhe të nënlinjave për këtë grup-moshë.

Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm, gjë që tregohet më së miri në realizimin e standardeve. Mësues/i,-ja vlerëson vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin një larmi mënyrash vlerësimi e vetvlerësimi.

Vetëvlerësimi:

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës frënge, ku secili nxënës/e jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një element plotësues i domosdoshëm i vlerësimit të njohurive nga mësues/i,-ja, nga prindërit dhe institucionet e tjera. Vetëvlerësimi ka efekt kur:

- u referohet normave dhe kapacitetit që Kuadri i Referencave për Gjuhët parashtron për grupmoshën dhe nivelin e tyre,
- lidhet me një përvojë të veçantë gjuhësore e ndërkulturore.

Vetëvlerësimi i nxënies bëhet i matshëm nëpërmjet përcaktimit të synimeve të qarta në program. Si mjet në vetëvlerësim shërben Portofoli Evropian i Gjuhëve (PEGJ), që me anë të tri pjesëve të tij: Pasaportës Gjuhësore, Biografisë gjuhësore dhe Dosjes, nxit nxënës/in të mendojë mbi nivelin e tij gjuhësor, duke vetëvlerësuar njohuritë e marra, dhe dokumentimin e arritjeve të tij gjuhësore të cilat mund të jenë: provime me shkrim, detyra tematike, certifikata, projekte kurrikulare, fotografi e produkte të veprimtarive kurrikulare.

PEGJ-i është dokumenti që çdo nxënës shënon eksperiencat dhe njohuritë e tij gjuhësore e kulturore. PEGJ-i nxit nxënës/in të përmirësojë mësimin dhe kapacitetin e vlerësimit të aftësive të tij në fushën e gjuhëve. Përdorimi i PEGJ-it favorizon lëvizjen në Evropë duke informuar aftësitë për gjuhët në mënyrë të qartë dhe të krahasueshme në nivel ndërkombëtar. PEGJ-i kontribuon në mirëkuptimin reciprok në Evropë nëpërmjet eksperiencës së kulturave të tjera dhe me ndihmën e kapaciteteve të komunikimit në shumë gjuhë.

Nxënësit, gjithashtu, vlerësojnë punën e njëri-tjetrit në grupe, duke marrë role të ndryshme, madje dhe pa nevojën e ndihmës së mësuesit. Nxënës/i,-ja mban shënim arritjet e tij/saj, duke përdorur edhe gjuhën amtare. Mësues/i,-ja bisedon me nxënës/in,-en individualisht dhe tregon arritjet e tij/saj.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin se ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi; ai i ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu, të organizojnë më mirë të nxënësit e tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënës/i,-ja, ashtu edhe mësues/i,-ja.